

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 96/13 i 89/16) i člana 18. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 103/08), izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU GRAĐANSKE DEMOKRATSKE STRANKE BIH

Broj: 03-07-6-499/20
Sarajevo, 28.09.2021. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS REVIZIJE.....	5
Predmet revizije	5
Cilj revizije	5
Obim revizije	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE	5
5.1 NALAZI.....	5
5.2 PREPORUKE	12

MIŠLJENJE

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je reviziju finansijskog izvještaja Građanske demokratske stranke BiH za 2019. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo izvršili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garanciju da je stranka postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskog izvještaja i postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu, utvrđeno je da je Građanska demokratska stranka BiH prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1), (4) i (5) i člana 13. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaj ukazuje da je Građanska demokratska stranka BiH u 2019. godini postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja Građanske demokratske stranke BiH za 2019. godinu.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, Građanska demokratska stranka BiH finansirala se iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	0,00	0,00
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	0,00	0,00
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	0,00	0,00
4.	Prihodi od imovine (3-c)	7.200,00	55,05
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	0,00	0,00
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	5.880,00	44,95
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	13.080,00	100,00
II	Ostali prihodi i drugo	0,00	0,00
	Izvori finansiranja (I+II)	13.080,00	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju politička stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 17.597,45 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke: Građanska demokratska stranka BiH. Skraćeni naziv stranke je GDS BiH.

Građanska demokratska stranka BiH registrovana je kod Višeg suda u Sarajevu, rješenjem broj: R-I-14 od 20.07.1990. godine. U registar Općinskog suda u Sarajevu, Građanska demokratska stranka BiH je upisana Rješenjem broj: 065-0-F1-16-000004 od 24.05.2016. godine.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, Titova 9a/V.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke je Ibrahim Spahić, predsjednik¹.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2019. godinu je Ahmed Halilović.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu, Građanska demokratska stranka BiH ima sljedeću organizacionu strukturu:

¹ Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-F1-16-000004 od 24.05.2016. godine, kao lice ovlašteno za zastupanje i predstavljane Građanske demokratske stranke BiH, pored predsjednika stranke upisan je i Ahmed Halilović, direktor direkcije.

- Glavni odbor i
- 8 općinskih odbora.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj Građanske demokratske stranke BiH za 2019. godinu i to sljedećih organizacionih dijelova političke stranke:

- Glavni odbor GDS BiH Sarajevo,
- OO GDS BiH Doboj Istok i
- OO GDS BiH Zavidovići.

Cilj revizije je da se na osnovu provedenih revizijskih procedura pribave revizijski dokazi, koji će revizoru omogućiti da izrazi mišljenje o tome da li je Građanska demokratska stranka BiH u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Obim revizije finansijskog izvještaja Građanske demokratske stranke BiH je bio ograničen iz razloga što lice koje je ovlašteno za finansijske izvještaje, te odgovorno za vođenje poslovnih knjiga političke stranke nije omogućilo uvid u poslovne knjige i cjelokupnu finansijsku dokumentaciju Glavnog odbora i nižih organizacionih dijelova stranke, koji su bili predmetom revizije. Iz navedenog razloga izvršena je kontrola malog obima dokumentacije političke stranke, te su provedene ograničene analitičke procedure na podacima iz finansijskog izvještaja. Radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, korišteni su revizijski dokazi uglavnom pribavljeni iz eksternih izvora.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju je izvršila pregled, kontrolu i reviziju finansijskih izvještaja Građanske demokratske stranke BiH u periodu od 2004. do 2018. godine, nakon kojih su izdati izvještaji o pregledu i izvještaji o reviziji sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama revizije.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu, izdat je izvještaj revizije sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama stranci: da vodi računa o propisanim limitima za prihode od imovine i da postupa u skladu sa odredbama zakona, da vodi tačne evidencije o svojim prihodima, rashodima i obavezama, odnosno da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava i dostavlja na način utvrđen Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i da Centralnoj izbornoj komisiji BiH dostavlja dodatno traženu finansijsku dokumentaciju.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2019. godinu, utvrđeno je da Građanska demokratska stranka BiH nije ispoštovala date preporuke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 NALAZI

a) Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja utvrđeno je da je Građanska demokratska stranka BiH prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) U skladu sa odredbama iz člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka je obavezna sačiniti program utroška sredstava za svaku kalendarsku godinu, te u skladu sa istim sredstva koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

Aktom Centralne izborne komisije BiH, broj: 03-07-6-129/19 od 12.02.2019. godine, kojim je politička stranka obaviještena o obavezi podnošenja godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu do 31.03.2019. godine, od političke stranke je zatraženo da u istom roku dostavi i program utroška sredstava za 2019. godinu.

Politička stranka po navedenom zahtjevu Centralne izborne komisije BiH nije dostavila program utroška sredstava za 2019. godinu, niti je isti predložila tokom obavljanja revizije njenog finansijskog izvještaja.

Na osnovu prethodno navedenog utvrđeno je da je Građanska demokratska stranka BiH troškove, koje je u finansijskom izvještaju prijavila u iznosu od 17.597,45 KM, ostvarila bez donesenog programa utroška, čime je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (2) Organizacioni dio političke stranke u Zavidovićima je ostvario troškove goriva u iznosu od 3.057,27 KM, za koje nije utvrđeno da su nastali isključivo za ostvarivanje ciljeva političke stranke. Politička stranka nema motorna vozila u svom vlasništvu, nije predložila dokaze da je koristila iznajmljena vozila (ugovore o zakupu), niti raspolaže putnim nalozima, na osnovu kojih bi se moglo utvrditi da su pomenuti troškovi nastali u svrhu obavljanja stranačkih aktivnosti.

b) Politička stranka je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizijom finansijskog izvještaja i finansijske dokumentacije, koju je Građanska demokratska stranka BiH dostavila u ograničenom obimu, utvrđeno je da stranka nije vodila poslovne knjige kod svojih nižih organizacionih dijelova, nije uspostavila evidencije o novčanim tokovima putem blagajne i transakcijskih računa, kao ni evidencije o svojim prihodima, rashodima, obavezama i potraživanjima, te finansijski izvještaj koji je Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijela nakon zakonom propisanog roka, nije popunila na način kako je Centralna izborna komisija BiH propisala Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka - u daljem tekstu: Pravilnik, čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Politička stranka godišnji finansijski izvještaj za 2019. godinu nije podnijela u zakonom propisanom roku i na način kako je Centralna izborna komisija BiH propisala u članu 3. stav (1) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka².

Uvidom u službene evidencije utvrđeno je da je Centralnoj izbornoj komisiji BiH Građanska demokratska stranka BiH 29.05.2020. godine dostavila odštampane obrasce finansijskog izvještaja, dok je izvještaj putem elektronske aplikacije „FI CIK BIH” podnijela 28.08.2020. godine. Stranka nije dostavila potvrdu o podnesenom godišnjem finansijskom izvještaju za 2019. godinu.

Obzirom da politička stranka godišnji finansijski izvještaj nije podnijela u zakonom propisanom roku, a nije dostavila ni potvrdu o njegovom podnošenju, prekršila je odredbe člana 12. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbe člana 3. stav (1) Pravilnika.

- (2) Niži organizacioni dijelovi Građanske demokratske stranke BiH čiji izvještaji su bili predmetom revizije, suprotno računovodstvenim propisima i odredbama člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, nisu vodili poslovne knjige, niti su uspostavili evidencije o svojim novčanim tokovima, prihodima, rashodima i obavezama.

---

² Politička stranka je bila dužna da godišnji finansijski izvještaj za 2019. godinu podnese do 31.03.2020. godine u elektronskoj formi, putem aplikacije „FI CIK BIH”, te da Centralnoj izbornoj komisiji BiH dostavi potvrdu o podnesenom finansijskom izvještaju u elektronskoj formi i obrasce finansijskog izvještaja, odštampane iz aplikacije u PDF formatu, ovjerene potpisom ovlaštenog lica i pečatom političke stranke.

U najavi revizije broj: 03-07-6-499-4/20 od 15.06.2021. godine od političke stranke je zahtjevano da pripremi cjelokupnu dokumentaciju: poslovne knjige, izvode sa svih transakcijskih računa, blagajničku dokumentaciju, ugovore o zakupu poslovnih prostora od kojih stranka ostvaruje prihode, ugovore o zakupu poslovnih prostora koje politička stranka koristi za svoj rad, izlazne račune i ulazne račune, vezane za poslovanje organizacionih dijelova političke stranke: Glavni odbor GDS BiH Sarajevo, OO GDS BiH Dobož Istok i OO GDS BiH Zavidovići.

Tokom obavljanja revizije stranka je samo za Glavni odbor GDS BiH Sarajevo iz poslovnih knjiga predočila bruto bilans za period od 01.01.2019. godine do 31.12.2019. godine, dok za OO GDS BiH Dobož Istok i OO GDS BiH Zavidovići nije imala poslovne knjige, niti bilo kakve knjigovodstvene evidencije, što potvrđuje činjenicu da nisu vođene poslovne knjige za niže organizacione dijelove političke stranke, niti su uspostavljene bilo kakve evidencije o njihovim novčanim tokovima, приходima, rashodima i obavezama.

- (3) Politička stranka nije prijavila pet transakcijskih računa, dok je kod dva računa, prijavljena u finansijskom izvještaju, iskazala pogrešan promet, čime je prekršila odredbe člana 12. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbe člana 11. Pravilnika.
- U finansijskom izvještaju, koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji politička stranka nije prijavila transakcijski račun broj: 1020500000025024 otvoren kod Union banke d.d. Sarajevo i četiri računa otvorena kod UniCredit Banke: račun broj: 3384002241116580, račun broj: 3386902296219423, račun broj 3386902239131916: i račun broj: 3386902239130073. Politička stranka revizorima nije predočila izvode sa navedenih transakcijskih računa, niti je dostavila analitičke kartice, odnosno potvrdu banke o prometu računa, kako je zahtijevano od lica koje je ovlašteno za finansijske izvještaje Građanske demokratske stranke BiH. Nije utvrđeno da li je politička stranka po navedenim računima ostvarila promet.
  - Po transakcijskom računu GO GDS BiH broj: 3389002206350855 kod UniCredit Banke stranka je prijavila početno stanje sredstava 01.01.2019. godine u iznosu od 3.244,95 KM, prilive sredstva na račun u iznosu od 7.200,00 KM, isplate sredstava sa računa u iznosu od 10.444,95 KM, te stanje sredstva na računu na dan 31.12.2019. godine u iznosu od 58,08 KM. Uvidom u izvode sa ovog transakcijskog računa, koje je politička stranka dostavila do datuma 30.11.2019. godine, utvrđeno je početno stanje sredstva u iznosu od 3.379,94 KM, priliv sredstva u iznosu od 4.840,23 KM, isplata sredstva u iznosu od 8.162,08 KM i stanje sredstva na dan 30.11.2019. godine u iznosu od 58,09 KM.
  - Po transakcijskom računu OO GDS BiH Zavidovići broj: 1340300000043566 kod ASA Banke d.d. Sarajevo³ stranka je prijavila početno stanje sredstava 01.01.2019. godine u iznosu od 84,00 KM, prilive sredstva na račun u iznosu od 5.880,00 KM, isplate sredstava sa računa u iznosu od 6.060,50 KM, te stanje sredstva na računu na dan 31.12.2019. godine u iznosu od 823,76 KM. Uvidom u izvode sa navedenog transakcijskog računa, utvrđeno je da na dan 01.01.2019.godine na računu nije bilo sredstava, da je ostvaren priliv sredstva u iznosu od 5.860,00 KM, odliv sredstva u iznosu od 8.162,08 KM i stanje sredstva na dan 31.12.2019. godine u iznosu od 823,76 KM.
  - Politička stranka revizorima nije predočila blagajničku dokumentaciju za OO GDS BiH Zavidovići, putem koje je u finansijskom izvještaju prijavila promet u iznosu od 3.280,00 KM, te iz tog razloga nije utvrđen stvarni promet gotovine putem blagajne i da li je stranka postupala u skladu sa propisima i principima blagajničkog poslovanja.
- (4) Politička stranka je, suprotno odredbama člana 16. i člana 19. Pravilnika, u finansijskom izvještaju prijavila pogrešan iznos prihoda.
- Stranka je u izvještaju navela da je njen Glavni odbor ostvario prihod u iznosu od 6.960,00 KM od izdavanja kancelarijskog prostora Uredu za veterinarstvo BiH.

³ Stranka je u izvještaju pogrešno upisala broj računa 1340300000043566

Uvidom u akt broj: 07-2-50-8-1101-1/21 od 05.08.2021. godine, koji je na zahtjev Centralne izborne komisije BiH dostavio Ured za veterinarstvo BiH, utvrđeno je da Ured 2019. godine nije imao zaključen ugovor o zakupu sa Građanskom demokratskom strankom BiH, niti je koristio njene prostorije.

Na osnovu navedenog utvrđeno je da je politička stranka ostvarila prihod od imovine u iznosu od 240,00 KM, a ne 7.200,00 KM, kako je navedno u izvještaju.

- Stranka je u finansijskom izvještaju iskazala prihod iz budžeta u iznosu od 5.880,00 KM i navela je da ga je ostvarila iz budžeta Općine Zavidovići.
Uvidom u revizijske dokaze, odnosno akt Općine Zavidovići, broj: 03-45-8-23/20 od 25.02.2020. godine i izvode sa transakcijskog računa OO GDS BiH Zavidovići, utvrđeno je da su političkoj stranci uplaćena sredstva u iznosu od 5.490,00 KM.

- Politička stranka u finansijskom izvještaju nije prijavila prihod iz budžeta koji je ostvarila iz budžeta Općine Doboj Istok u iznosu od 840,00 KM.
Uvidom u akt Općine Doboj Istok, broj: 03-11-360/20 od 28.02.2020. godine i izvode sa transakcijskog računa, utvrđeno je da su sredstva u iznosu od 840,00 KM uplaćena na transakcijski račun Glavnog odbora stranke u Sarajevu.

- (5) Politička stranka nije uspostavila evidencije o svojim troškovima, nije izvršila njihovu klasifikaciju i u finansijskom izvještaju nije ih prijavila u skladu sa odredbama Pravilnika.

U finansijskom izvještaju, koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH politička stranka je prijavila troškove u iznosu od 17.597,45 KM i to: troškove Glavnog odbora GDS BiH u Sarajevu u iznosu od 10.444,95 KM, troškove OO GDS BiH Zavidovići u iznosu od 6.060,50 KM i troškove OO GDS BiH Doboj Istok u iznosu od 1.092,00 KM, te za iste navela da su troškovi usluga.

- Podaci o troškovima Glavnog odbora GDS BiH, koji su prijavljeni u finansijskom izvještaju, ne odgovaraju podacima iz poslovnih knjiga, odnosno bilansa uspjeha. U Poslovnim knjigama, odnosno bilansu uspjeha ovog organizacionog dijela stranke evidentirani su troškovi u iznosu od 4.162,08 KM i to trošak po osnovu plaćene kazne u iznosu od 4.040,00 KM i bankarske usluge u iznosu od 122,08 KM.

- Na osnovu nepotpune finansijske dokumentacije, koju je politička stranka dostavila za OO GDS BiH Zavidovići, utvrđeno je da je ovaj organizacioni dio stranke ostvario sljedeće troškove: troškove goriva u iznosu od 3.057,27 KM, nabavku kućnih potrepština u iznosu od 635,80 KM, troškove kacelarijskog materijala u iznosu od 439,30 KM, troškove vode u iznosu od 192,95 KM, troškove električne energije u iznosu od 142,78 KM, troškove telefona u iznosu od 149,40 KM, te druge troškove u iznosu od 232,73 KM, što ukupno iznosi 4.850,23 KM.

Obzirom da politička stranka za organizacioni dio u Zavidovićima nije vodila poslovne knjige, niti je revizorima predočila potpunu finansijsku dokumentaciju, nije utvrđen iznos stvarnih troškova.

- Politička stranka je revizorima uskratila uvid u finansijsku dokumentaciju OO GDS BiH Doboj Istok, te nije utvrđen iznos troškova koje je ostvario ovaj organizacioni dio stranke.

- (6) U godišnjem finansijskom izvještaju koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH Građanska demokratska stranka BiH nije prijavila obaveze na dan 31.12.2019. godine, čime je prekršila odredbe člana 24. Pravilnika.

U poslovnim knjigama, odnosno bruto bilansu Glavnog odbora politička stranka je obaveze na dan 31.12.2019. godine evidentirala u iznosu od 63.022,69 KM i to: obaveze prema dobavljačima u iznosu od 24.760,81 KM, obaveze na neisplaćene neto plaće u iznosu od 23.560,69 KM, obaveze za doprinose na plaće u iznosu od 14.190,69 KM i obaveze za porez u iznosu od 511,19 KM.

Uvidom u nalaze iz Izvještaja o izvršenom pregledu i reviziji finansijskih izvještaja Građanske demokratske stranke BiH unazad četiri godine, utvrđeno je da se u svim izvještajima revizije,

navodi isti iznos obaveza koje politička stranka nije prijavila u izvještajima koje je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Navedeno potvrđuje činjenicu da politička stranka ne izmiruje svoje obaveze, niti o njima vodi evidenciju, već ih iz godine u godinu u poslovnim knjigama Glavnog odbora stranke prepisuje u istom iznosu. Obzorim da politička stranka nije predočila poslovne knjige nižih organizacionih dijelova, nije utvrđeno da li ima i druge obaveze, osim onih koje je Glavni odbor evidentirao u svojim poslovnim knjigama, u iznosu od 63.022,69 KM.

c) Građanska demokratska stranka BiH je prekršila odredbe člana člana 12. stav (5) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Centralna izborna komisija BiH je aktom, broj: 03-07-6-499-2/20 od 28.08.2020. godine od Građanske demokratske stranke BiH zatražila da dostavi sljedeću dokumentaciju: dokumentaciju o korištenju poslovnih prostora od strane nižih organizacionih dijelova političke stranke, koje je prijavila u finansijskom izvještaju (kopiju ugovora o zakupu, odluke ili izjave ukoliko ste prostore koristili bez nakande), bruto bilans političke stranke na dan 31.12.2019. godine, glavnu knjigu političke stranke, sa analitičkim evidencijama u periodu od 01.01.2019. do 31.12. 2019. godine, kopiju izvoda sa transakcijskog računa stranke u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine, kopiju ugovora o zakupu prostora u vlasništvu političke stranke, odnosno račune za fakturisanu zakupninu u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine i dokumentaciju na osnovu koje je u finansijskom izvještaju evidentirala troškove usluga.

Kako stranka po zahtjevu nije dostavila traženu finansijsku dokumentaciju, Centralna izborna komisija BiH joj je 14.10.2020. godine uputila urgencija da dostavi prethodno navedenu dokumentaciju.

Građanska demokratska stranka BiH ni po urgenciji nije dostavila traženu finansijsku dokumentaciju.

Nakon što je Građanskoj demokratskoj stranci BiH najavljena revizija godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu u prostorijama političke stranke, te kada je u najavi revizije zahtijevano da pripremi cjelokupnu dokumentaciju: poslovne knjige, izvode sa svih transakcijskih računa, blagajničku dokumentaciju, ugovore o zakupu poslovnih prostora od kojih stranka ostvaruje prihode, ugovore o zakupu poslovnih prostora koje politička stranka koristi za svoj rad, izlazne račune i ulazne račune, vezane za poslovanje Glavnog odbora i njena dva niža organizaciona dijela, lice koje je ovlašteno za finansijske izvještaje, te odgovorno za vođenje poslovnih knjiga političke stranke dostavilo je za Glavni odbor GDS BiH Sarajevo: dva dnevnika knjiženja (unos početnog stanja na dan 01.01.2019. godine i dnevnik knjiženja poslovnih promjena na dan 31.01.2019. godine), bruto bilans i izvode sa transakcijskog računa broj: 3389002206350855 do 30.11.2019. godine.

Za OO GDS BiH Zavidovići ovo lice je dostavilo izvode sa transakcijskog računa broj: 1340300000043566 i dio neselektivno prikupljenih računa dobavljača i fiskalnih računa za gotovinski plaćeno gorivo.

Za OO GDS BiH Doboj Istok nije dostavljen niti jedan dokument, vezan za njegovo finansijsko poslovanje u 2019. godini.

S obzirom da Građanska demokratska stranka BiH nije dostavila traženu finansijsku dokumentaciju, kako po zahtjevu i urgenciji Centralne izborne komisije BiH, tako ni tokom obavljanja revizije, prekršila je odredbe člana 12. stav (5) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

d) Građanska demokratska stranka BiH nije postupala u skladu sa odredbama člana 13. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka⁴.

Ovlašteno lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga Građanske demokratske stranke BiH, podnošenje finansijskih izvještaja i koje je ovlašteno da kontaktira sa Centralnom izbornom komisijom BiH, na uvid nije dostavilo finansijske izvještaje, poslovne knjige i drugu finansijsku dokumentaciju, kao što je navedeno u nalazu revizije pod tačkom c).

e) Bez kvalifikovanja revizijskog mišljenja, skrećemo pažnju na potraživanja Građanske demokratske stranke BiH po osnovu zajma, datog 2006. godine u iznosu od 80.000,00 KM svom uposleniku, istovremeno direktoru stranke i osobi ovlaštenoj za podnošenje finansijskih izvještaja.

(1) Zajam u iznosu od 80.000,00 KM koji je Građanska demokratska stranka BiH dala svom uposleniku 21.04.2006. godine, isplatom sredstava sa svog transakcijskog računa kod Central profit banke, u finansijskom izvještaju koji je podnijela Centralnoj izornoj komisiji BiH iskazala je na troškovima političke stranke, kao kupovinu stana. Time što je dati zajam u finansijskom izvještaju i poslovnim knjigama prijavila kao trošak, a ne potraživanje od uposlenika u iznosu od 80.000,00 KM, političkoj stranci je u izvještaju revizije za 2006. godinu stavljeno na teret da je prekršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka⁵.

(2) Revizijom poslovnih knjiga Glavnog odbora Građanske demokratske stranke BiH za 2009. godinu utvrđeno je da je politička stranka, po preporukama Centralne izborne komisije BiH da postupa u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, prethodno pomenuti zajam u iznosu od 80.000,00 KM, kao i zajam drugoj osobi u iznosu od 20.000,00 KM, u poslovnim knjigama evidentirala kao svoja potraživanja po kreditima datim uposlenicima stranke, u ukupnom iznosu od 100.000,00 KM.

Kontrolom finansijske dokumentacije stranke za 2009. godinu, utvrđeno je da fizička lica ne vrše povrat sredstava, pa je u Izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2009. godinu Građanske demokratske stranke BiH broj: 03-07-6-96/10 od 04.03.2011. godine u nalazima revizije navedeno da, obzirom da u periodu od 2006. do 2009. godine stranci nije izvršena niti jedna uplata po kreditima, postoje indicije da je Građanska demokratska stranka BiH oslobodila uposlenike od obaveze vraćanja zajmova u iznosu od 100.000,00 KM, iako u poslovnim knjigama nije izvršila otpis potraživanja.

Kako bi obezbjedila dokaze o prethodno navedenom, Centralna izborna komisija BiH je aktom broj: 03-07-6-96/10 od 18.01.2011. godine zatražila od stranke da joj dostavi Ugovore o kreditima – pozajmicama datim uposlenicima stranke.

Stranka nije postupila po zahtjevu, odnosno nije dostavila traženu dokumentaciju, čime je prekršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(3) U toku revizije godišnjeg finansijskog izvještaja Građanske demokratske BiH za 2011. godinu, politička stranka je, kao što je navedeno u Izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2009. godinu Građanske demokratske stranke BiH, broj: 03-07-6-387/12 od 12. marta 2013. godine, dala na uvid ugovore o zajmovima, koje je zaključila sa svojim uposlenicima.

Građanska demokratska stranka BiH, zastupana po direktoru stranke, je 23.11.2005. godine zaključila Ugovor, broj: 01-144/05 sa fizičkom osobom, uposlenicom stranke, kojom joj je odobren beskamatni dugoročni namjenski zajam u novcu, za rješavanje stambenog pitanja. Zajam je odobren u iznosu 20.000,00 KM, sa rokom otplate od 16 godina, putem 192 mjesečne

⁴ Ovlašteno lice potpisuje sve izvještaje i odgovorno je za vođenje evidencije u vezi sa izvještajima, a na zahtjev Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, ovlašteno lice obavezno je da dostavi izvještaje na uvid.

⁵ Nalaz iz Izvještaja o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2006. godinu Građanske demokratske stranke BiH broj: 09-07-6- 1207/07 od 03.04. 2008. godine.

rate, po 104,00 KM. Pored navedenih uslova, politička stranka je korisnici zajma odobrila i grace period (period u kome ne postoji obaveza otplate zajma) u trajanju od pet godina.

Politička stranka, zastupana po predsjedniku stranke, je 10.04.2006. godine zaključila Ugovor, broj: 01-142/05 sa direktorom stranke, kojim mu je odobren beskamatni dugoročni namjenski zajam u novcu, za rješavanje stambenog pitanja. Zajam je odobren u iznosu 80.000,00 KM, sa rokom otplate od 20 godina, putem 240 mjesečnih rata, koje u skladu sa uslovima iz ugovora, obzirom da je kredit beskamatni, iznose po 333,33 KM. Pored navedenih uslova, politička stranka je korisniku zajma odobrila i grace period u trajanju od četiri godine.

Revizijom je utvrđeno da su kroz blagajničku evidenciju stranke u 2011. godini, evidentirane otplate zajma od strane, direktora Građanske demokratske stranke BiH i istovremeno osobe ovlaštene za podnošenje finansijskih izvještaja, u iznosu 10.880,00 KM i to: 3.000,00 KM 03. februara, 2.350,00 KM 08. aprila, 2.530,00 KM 12. avgusta i 3.000,00 KM 02. decembra 2011. godine.

Otplate zajma od strane uposlenice Građanske demokratske stranke BiH, koja obavlja poslove tehničkog sekretara, evidentirane su kao gotovinske uplate u blagajnu stranke u iznosu od 8.500,00 KM i to: 3.000,00 KM 02. februara, 1.500,00 KM 30. marta i 4.000,00 KM 09. decembra 2011. godine.

Evidencije o prometu blagajne u iznosu od 19.380,00 KM za koje stranka navodi da su povrat dijela zajma od strane dva fizička lica, sačinjene su na osnovu nepotpune i neažurne dokumentacije. Politička stranka nije obezbijedila dokumente potpisane od strane lica koja su stranci gotovinski uplatila sredstva u blagajnu, te isplate koje su navedene kao povrati zajma, ne odgovaraju odredbama iz ugovora. Građanska demokratska stranka BiH nije izdavala potvrde ili bilo koji dokument licima koja su na blagajni gotovinski uplatila sredstva političkoj stranci, odnosno dužnicima koji joj vraćaju zajam, bez obzira što su se pojedinačne transakcije kretale u iznosima od 1.500,00 KM do 4.000,00 KM. Također, politička stranka nije posjedovala ni bilo koji drugi dokument potpisan od strane fizičkih lica koja su izvršila uplate sredstava.

Revizijom poslovnih knjiga, odnosno glavne knjige političke stranke, utvrđeno je da su sve otplate zajma od strane dva prethodno navedena lica evidentirane na dan 31.12.2011. godine, bez obzira što je naplata sredstava po tom osnovu vršena tokom godine, u periodu od februara do decembra 2011. godine.

Pored navedenog, utvrđeno je da je politička stranka, iz nerazjašnjenih razloga, iz poslovnih knjiga vršila isknižavanje potraživanja po osnovu datih zajmova, u ukupnom iznosu od 96.000,00 KM, te ih ponovo uknjižila i to sve sa datumom 31.12.2011. godine, kada je evidentirala i njihovu djelimičnu otplatu.

- (4) U poslovnim knjigama za 2019. godinu Građanska demokratska stranka BiH je iskazala potraživanja od uposlenika u iznosu od 55.550,00 KM. Uvidom u poslovne knjige političke stranke iz ranijeg perioda, utvrđeno je da politička stranka od 2015. godine nije evidentirala bilo kakve otplate datih zajmova, te da tokom cijelog perioda od 2015. do 2019. godine iskazuje potraživanja od uposlenika u istom iznosu. Od osobe ovlaštene za podnošenje finansijskih izvještaja, kojoj je 2006. godine dala zajam u iznosu od 80.000,00 KM, politička stranka je na dan 31.12.2019. godine evidentirala potraživanja iznosu od 54.120,00 KM, dok su potraživanja od osobe, kojoj je dala zajam u iznosu od 20.000,00 KM, evidentirana potraživanja u iznosu od 1.430,00 KM.

Tokom pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja Građanske demokratske stranke BiH u periodu od 2006. do 2019. godine, stranka nije predočila bilo kakve dokaze da je koristila zakonska sredstva za naplatu svojih potraživanja po osnovu datih zajmova uposlenicima.

Na osnovu svega navedenog, a imajući u vidu činjenicu da politička stranka ne koristi instrumente prinudne, odnosno zakonske naplate svojih potraživanja, postoje indicije da su fizička lica oslobođena plaćanja obaveza, a evidencije u poslovnim knjigama politička stranka nije uskladila sa računovodstvenim i poreznim zapisima.

5.2 PREPORUKE

Preporučuje se Građanskoj demokratskoj stranci BiH da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da sačini program utroška sredstava za svaku kalendarsku godinu, te u skladu sa istim sredstva koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke,*
- *da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi blagovremene, potpune i tačne evidencije o novčanim tokovima, prihodima, rashodima, obavezama i potraživanjima političke stranke,*
- *da finansijske izvještaje Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnosi u zakonom propisanom roku i iste popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka,*
- *da na zahtjev Centralne izborne komisije BiH dostavlja traženu finansijsku dokumentaciju i*
- *da utvrdi stvarno stanje svojih obaveza i potraživanja, te u skladu s time provede i knjiženja u poslovnim knjigama.*

Ovlaštenom licu koje je odgovorno za podnošenje finansijskih izvještaja Građanske demokratske stranke BiH i koje je ovlašteno da kontaktira sa Centralnom izbornom komisijom BiH, posebno se preporučuje da na uvid dostavlja finansijske izvještaje, poslovne knjige i drugu finansijsku dokumentaciju.

KOMENTAR

Politička stranka se nije očitovala na nalaze revizije navedene u Preliminarnom izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu.

Pomoćnik revizora

Mr.sc. Goran Cicović

Šef Službe za reviziju, revizor

Mr.sc. Hasida Gušić